

לכבוד

מר שמואל אבוהב

מנכ"ל משרד החינוך

mankal@education.gov.il**הנדון: הבטחת שירותי למידה מרחוק ביישובים הבדואים בנגב**

מר אבוהב הנכבד שלום רב,

ביישובים הבדואים בנגב, מוכרים ושאינם מוכרים, כ- 78,000 תלמידים, וכן כ- 24,000 ילדי גן. לפי "התמונה החינוכית" הם לומדים ב- 140 בתי ספר וכ- 680 גני ילדים. תלמידים אלו נתונים כעת, כשאר ילדי ישראל, במשטר למידה מרחוק, העומד לשמחתנו לפני חידוש לאחר חג הפסח.

ואולם, לצערנו נכון לעכשיו, קיימת סכנה ממשית לאבדן המחצית השנייה של שנת הלימודים.

שיעורי הזכאות לבגרות בחינוך הבדואי מכלל בני קבוצת הגיל נמוכים ביותר (32.7% בשנת 2016), לעומת החינוך העברי (63%) ואף הערבי שאינו בדואי ודרוזי (50%). שיעור הזכאים לתעודה המאפשרת כניסה לאקדמיה נמוכים עוד יותר.

לעומת זאת, שיעורי הנשירה גבוהים, ובשנת 2015 כ-30% מבני קבוצת בני ה-17 לא למדו כלל במסגרת חינוכית.

כעת לנוכח המשבר יתכן שפערים יעמיקו. בנוסף קיימת סכנה ממשית, שתלמידים שאינם לומדים כעת בשל התפשטות נגיף הקורונה יתורו אחר עבודה או ישתלבו בעסקי המשפחה, ינשרו ולא ישובו לספסל הלימודים. תלמידים ותלמידות אחרים, שלא השתלבו היטב בבית הספר, עלולים אף הם לנשור. סכנת הנשירה משמעה פגיעה קשה בחינוך הבדואי ובחברה כולה.

על כן, הלימודים המקוונים חשובים ביותר למיצוי הפוטנציאל הגלום בשנה הנוכחית, וחשוב לתגברם על מנת למנוע הרחבת הפערים הלימודיים העמוקים כעת ולבלום נשירה. יצוין כי אונסק"ו וה- OECD הזהירו מפני ההשלכות השליליות של למידה מרחוק על העמקת פערים בחינוך.

לפיכך חיוני לנקוט בצעדים נמרצים להפעלה מוצלחת של פרויקט הלימודים המקוונים ביישובי הבדואים. להפעלה מוצלחת כזו תהיה תרומה רבה גם לרווחתם הנפשית של התלמידים בשעת המשבר הנוכחית.

ואולם, הפעלה כזו אינה מתאפשרת כעת בעיקר משלושה טעמים:

1. רוב היישובים, מוכרים וודאי בלתי מוכרים, אינם נהנים מגישה נוחה לרשת, וחלקם אינם מחוברים. גם בעיר גדולה כרהט, שכונות לא מעטות אינן נהנות מחיבור חוטי ו/או אל-חוטי לרשת.
2. לרבים מהכפרים המוכרים במועצות האזוריות וודאי הבלתי מוכרים אין חיבור לרשת החשמל.
3. שיעורי המשפחות הבדואיות המחזיקות ברשותן מחשבים ומנוי לרשת - נמוכים מאד. כאשר יש מחשב, לעיתים מזומנות זמן השימוש מתחלק בין מספר משתמשים.

מבדיקה ראשונית שערכנו, עולה כי רבים מבתי הספר לא הצליחו עד כה לקיים למידה מרחוק, או שהתקשו לקיימה ביעילות. מצב זה פוגע פגיעה קשה בזכות לחינוך של ילדים אלו, ש- 76% מהם חיים בעוני, ופוגע ברווחתם הנפשית של ילדים הנתונים כיום במצוקה בשל משבר הקורונה וכן בשל השלכותיו הכלכליות.

על כן, אנו מבקשים שמשדד החינוך יערך בהקדם האפשרי באמצעים הבאים:

- א. תגבור המאמץ ליישום הלכה למעשה של למידה מרחוק, בדגש על למידה בקבוצות קטנות ותמיכה באמצעות שיחות טלפון אישיות עם תלמידים, וקיום מעקב אחר היישום.
- ב. הדרכת התלמידים בשימוש בסמארטפון בשיטת "נקודה חמה" לחיבור המחשב לרשת.
- ג. הספקת אמצעים טכנולוגיים (כגון נתבים - ראוטרים) לשיפור החיבור לרשת באמצעות הפלאפון והמחשב.
- ד. הספקת מחשבים ניידים לתלמידים שאין ברשותם מחשב.
- ה. הדרכה מקוונת לשימוש במחשבים ובציוד הנלווה.
- ו. הבטחת גישה לרשת (wi-fi) בשכונות מנותקות מהרשת באמצעות פרישת תשתית אנטנות לגלי ממ"ג.

- ז. הבטחת גישה לרשת (wi-fi) בכפרים הבלתי מוכרים מנקודות רחוקות באמצעות התקנת צלחות או משדרים על אנטנות או חיבור הבתים לערכות Point to point.
- ח. להציג תוכנית לפיצוי והשלמת פערים עבור תלמידים שאינם זוכים להשתתף בלמידה מרחוק.

לתשובתך הדחופה אודה,
בברכה,

חיה נח, מנכ"לית פורום דו-קיום בנגב*
עטייה אלעאסם, יו"ר המועצה האזורית לכפרים הבלתי מוכרים בנגב
סולטאן אבו עובייד, מנהל שתיל-הקרן החדשה לישראל בבאר שבע, תושב לקיה
אמל אלנסאסרה, עמותת סידרה, לקיה
עו"ד אנסאף אבו שארב, פעילת זכויות אדם
אלהאם אלכמלאת, מנחת קבוצות ופעילה חברתית, רהט
חליל אלעמור, חבר ועד מנהל, פורום דו קיום בנגב
חאלד טללקה, יו"ר ועד הורים יישובי רהט
לבאד אבו עפאש, יו"ר ועד מקומי ואדי אלנעם
מוחמד אבו קווידר, יו"ר ועד הורים א-זרנוק
כאמל אבו כאף, יו"ר ועד מקומי אום בטיין, מ"א אלקסום
עלי אבו שחיטה, חבר ועד מקומי אלגריין-אלעוקבי
עדנאן אלנבארי, יו"ר ועד ההורים תל עראד
חאלד אלעסלה, יו"ר ועד מקומי סוואווין
ד"ר עוואד אבו פריח, כימאי, מרצה במכללת ספיר ויועץ למוסדות חינוך, תושב רהט
ד"ר סראב אבו רביעה, מרצה במחלקה לחינוך, אוניברסיטת בן גוריון
פרופ' אבנר בן עמוס, חבר ועד מנהל פורום דו-קיום בנגב ומרצה בחוג לחינוך, אוני' ת"א

למענה: חיה נח, מנכ"לית פורום דו קיום, noach30@gmail.com טל. 050-7701119.

העתקים:

ח"כ ניצן הורוביץ, יו"ר הועדה להיערכות משרד החינוך למשבר הקורונה
הועדה להיערכות משרד החינוך - רשימת חברי הכנסת
מנכ"ל משרד המדע, מר רן בר.
מנהל מחוז דרום, משרד החינוך, מר רם זהבי.
סמנכ"ל ומנהל גף מדע וטכנולוגיה, משרד החינוך, ד"ר עופר רימון.
מנהל אגף מחשבים, גף מדע וטכנולוגיה, מר סמי קפלן.
מנהל חטיבת הטמעת טכנולוגיות, מר קובי רפאלי.
ממונה על תוכנית התקשוב הארצית, גב' רונית אלוש.
מנהלת למידה מרחוק בחירום, גב' רונית דבוש סייג.

*על פי דרישת החוק, פורום דו-קיום בנגב לשוויון אזרחי גאה לציין כי כתוצאה משיתוף פעולה עם מדינות ידידותיות וארגונים בינלאומיים שמקדמים זכויות אדם, רוב המימון לפעילותנו